

תנו לו לצמוח ד"ר מרק ורטהיים

כדי שיש עוליאל, אלוף העולם הישראלי בן ה-12, יוכל להתקדם צריך לאפשר לו להתפתח בדרך של עמ מערכת שמבוססת על אמונה, הדדיות, פשרה וויתורים - והכי חשוב, מערכת שהותאמה במיוחד עבורו

בסוף השנה האזרחית 2012 התבשרנו על אלוף עולם ישראלי בגיל 12 בטניס: הזוכה ב"אורנג' בול", ישי עוליאל, הוא ילד מרמלה שזוהה כבר בגיל 5 על ידי מאמנו ג'אן פוצ'טאר כבעל יכולות יוצאות דופן. המאמן טען כי כבר בגיל 5 היו לו יכולות של ילד בן 10.

מה שניתן לזהות בצורה מאוד ברורה אצל ישי זה הקליטה המהירה והקואורדינציה הגבוהה שאפשרה לו להתמודד בצורה טובה יותר עם בעיות במגרש - כדור שהגיע בזווית קשה, כדור שדורש התמתחות משונה או כדור שזז בצורה משונה. "הוא יכול לקבל החלטות תוך כדי תנועה בצורה מאוד מרשימה", "צילום: עוז מועלם

גם אני נפגשתי עם ישי כאשר העברתי קורס בשיטת OCO אימון קואורדינציה, לטכניקה אישית אופטימלית. ישי הגיע לקורס עם מאמנו, כיוון שכל מאמן התבקש להגיע עם חניך מצטיין. מאמנו סיפר לי שבכל תרגול לקח את ישי כדי שיראה לילדים האחרים איך עושים את התרגילים כמו שצריך, וגם בקורס שאני העברתי, ג'אן וישי הפכו ל"מדגימים הראשיים" בגלל היכולת של הילד.

מה שניתן לזהות בצורה מאוד ברורה אצל ישי זה הקליטה המהירה והקואורדינציה הגבוהה שאפשרה לו להתמודד בצורה טובה יותר עם בעיות במגרש - כדור שהגיע בזווית קשה, כדור שדורש התמתחות משונה או כדור שזז בצורה משונה. "הוא יכול לקבל החלטות תוך כדי תנועה בצורה מאוד מרשימה", אמר המאמן.

במובן הזה, ישי הוביל על פני חבריו לגיל בכמה שנים, וזאת בזכות יכולת מוחית נדירה לגילו. עם זאת, נזכרתי בשיחה שהיתה לי במסגרת לימודי ועבודתי בגרמניה עם המאמן לשעבר של בוריס בקר, גינתר בוש. "אני שמח שבוריס לא זכה בשום אליפות בגילים הצעירים. הוא תמיד היה מספר 2-5", אמר לי בוש, שאימן את בקר, מספר 1 בעולם לשעבר, מגיל צעיר. "הסיכוי לזכות בתארים רבים בגיל צעיר ואז להיות בטופ העולמי לא גבוה - כי אז כבר יש לך תחושה של אלוף. זו תחושת שובע לא בריאה". בקר, יש להזכיר, אף שלא היה הכי טוב בגילי הנוער, זכה בווימבלדון כבר בגיל 17.

ישי עוליאל צריך מעטפת כלכלית שתאפשר את הניתוח והבקרה הצמודים הללו. ותמיד יש לזכור גם שרבים שזכו בגילים צעירים באליפויות עולם ובגיל ההתבגרות, נעלמו בגלל שנפגעו גם נפשית ורגשית מהעומס.

האם ניתן לספק מערכת ?

יש גם מקרים רבים של שחקנים שהצטיינו בגילי הילדים, הנערים והנוער והגיעו להצטיין גם בבוגרים. יש טניסאים בכירים מאוד שזכו באורנג' בול כמו רוג'ר פדרר, אנדי רודיק, רובין סודרלינג, אבל גם רבים שנעלמו מהמפה הספורטיבית. כיום יש יותר מידע מאי פעם על איך לגדל אלוף - ועדיין הזכייה של עוליאל באורנג' בול היוקרתית מציבה בפניו ובפני משפחתו כמה תסריטים שהוא ומאמניו צריכים להביא בחשבון.

אלוף עולם ישראלי בן 12 נשמע דמיוני, ולכן כולם התלהבו כל כך מההצלחה. לילד באמת יש נתונים יוצאי דופן, וזה מראה שאפשר להתפתח גם במערכת ישראלית. צריך להשקיע בו. עם זאת, עולה השאלה האם המערכת הישראלית יכולה להתמודד עם השקעה באלוף עולם.

לכאן נכנסים יסודות במדעי האימון. גיל 12 הוא הגיל שבו ההצלחה היא בעיקר בזכות יסודות שונים. כאן גם מתחילה הדרך למיצוי הפוטנציאל. ישנו כאן צורך להתערבות מסיבית של המדע בתהליך בנייתו של ישי כספורטאי-על. למזלו, הוא בענף אישי, שמאפשר זאת בצורה פרטנית.

כעת, יש להקיף את ישי בצוות שיספק לו מעטפת מדעית/מקצועית (לא רק איש מעולם תוכן אחד) אשר תנפיק עבורו תכנון רב-שנתי עם פוקוס על הייחודיות של ישי. צריך אנשים שינתחו את ההליך הזה בצורה רציפה כחלק מהתוכנית הרב-שנתית.

בשביל שזה יקרה, צריך מעטפת כלכלית שתאפשר את הניתוח והבקרה הצמודים הללו. ותמיד יש לזכור גם שרבים שזכו בגילים צעירים באליפויות עולם ובגיל ההתבגרות, נעלמו בגלל שנפגעו גם נפשית ורגשית מהעומס.

הכל למען הקריירה

אחד הדברים שמפילים ספורטאים צעירים רבים זה שמאמנים לא נותנים להם לפתח את התנועה הטבעית שלהם. הדבר החשוב ביותר בגיל הזה הוא לשפר את הטכניקה של ישי עצמו ולא של מישהו אחר. מה זה אומר? עוליאל ציין כי המודל שלו לחיקוי בתנועות, בסגנון המשחק ואפילו בתספורת הוא רפאל נדאל. למה נדאל ולא רוג'ר פדרר? זה לא משנה למה, העניין כאן הוא שיש לפתח את הילד על פי דרכו שלו - לא ניתן יהיה ללמד אותו איך לחבוט או לרוץ כמו רוג'ר פדרר כי זה לא המשחק שלו. ייתכן שיגיע מאמן שינסה להפוך את הכישרון של ישי ל"טכני" או "מלוטש" יותר, אבל זו הדרך לכישלון. התנועות הטבעיות של ישי הן הכוח שלו, ויש לחזק את הטכניקה שמאפשרת אותן ולא לשנות אותה. זה הבסיס לאימון טכניקה פרטנית. מרכיב הקואורדינציה שלו יתחזק אם ימשיכו לאמן אותו כמו שנחו לגוף שלו ולמוח שלו.

ג'אן פוצ'טאר כמאמנו של ישי עשה כל שביכולתו לקדם את חניכו. כיום ישי הוא בן 12, אבל עם יכולות תפקוד גבוהות יותר מאשר בני גילו. התקדמותו כעת אינה תלויה רק במאמנו, שעשה את כל הדברים הבסיסיים הנדרשים ממנו. כעת אסור לעוליאל "לפספס תכנים".

למאמנו יש תפקיד מרכזי לא רק באימון אלא בבחירת תכנים אחרים וביצירת סביבה שמבינה את הילד וקשובה לצרכיו: מערכת החינוך, המשפחה, החברים. כל אלה מרכיבים חשובים מאוד בטיפוח האישיות של ישי, שצריכה להיות מותאמת להמשך התפתחות הקריירה שלו.

עוליאל ציין כי המודל שלו לחיקוי בתנועות, בסגנון המשחק ואפילו בתספורת הוא רפאל נדאל. למה נדאל ולא רוג'ר פדרר? זה לא משנה למה, העניין כאן הוא שיש לפתח את הילד על פי דרכו שלו

ויתורים, פשרה, הדדיות

מבחינה כלכלית, הגופים התומכים כעת בישי צריכים לעבוד על פי תוכנית רב-שנתית ולא שנתית, כלומר להרכיב תקציב לטווח הארוך. ספונסרים, איגוד הטניס, משרד הספורט, מרכז הטניס - כל הגורמים הללו צריכים להרכיב תוכנית רב-שנתית יחדיו. בנוסף, כמו שיש בהרבה מקומות בעולם, צריך להקים קרן ביטוח שתעזור לישי במקרה של פציעה, מחלה או הפסקת פעילות.

ישי הוא כישרון גדול, שהתפתח לרמות שהתפתח אליהן בזכות מאמן ויכולות טבעיות שאפשרו לו לפתח סגנון משלו. צריך כעת לבנות מערכת סביבו שמבוססת על אמונה, הדדיות, פשרה וויתורים כשצריך - והכי חשוב, כזו שמתאמת לו ולא לאחרים. הן מהבחינה המקצועית והן מהבחינה הכלכלית.

הכותב הוא מומחה עולמי בתורת האימון.
ראש אקדמיית ורטהיים